

Övergripande bedömning

Den övergripande bedömningen representerar ett första intryck och är en helhetsbedömning av textens funktionalitet. Här tar man ställning till huruvida eleven har löst uppgiften, det vill säga om texten uppnår sitt syfte i den tänkta situationen. I delprov Skriva, kurs D, ska innehållet vara relevant och tillräckligt utvecklat i förhållande till uppgiften och eleven ska formulera sig med viss anpassning till situation och mottagare, dels i en informell situation, dels i en mer formell situation. Texten som helhet ska också vara begriplig, sammanhängande och ha ett visst flyt. Enstaka oklarheter är acceptabla men läsaren ska kunna förstå texten i sin helhet utan större problem.

Aspektbedömning

I aspektbedömningen bedöms delar av språkfärdigheten var för sig. Det är dock viktigt att påpeka att det inte alltid går att göra en strikt uppdelning mellan de olika aspekterna som lyfts fram i bedömningsmatrisen.

Struktur och textbindning

Med struktur avses hur texten framställs och organiseras på en övergripande nivå. I delprov Skriva, kurs D, ska texten uppvisa en i huvudsak fungerande struktur. Detta innebär att innehållet presenteras på ett logiskt sätt och är anpassat till uppgiftens struktur, exempelvis att det i ett mejl finns en inledning, en huvuddel där ämnet utvecklas och en avslutning. Det kan också innebära att texten organiseras med hjälp av styckeindelning.

Textbindning avser hur texten binds samman på menings-, sats- och frasnivå vilket kan ske både syntaktiskt och lexikalt. Ett sätt att analysera textbindning är att tala om sambandsord, referensbindning och tematik. Sambandsord används för att markera logiska relationer mellan satser. Några vanliga sambandsord i texter i delprov Skriva, kurs D, utöver de mest frekventa som *och*, *eller*, *men*, *sedan*, är exempelvis *som*, *för att*, *också* och *eftersom*. Referensbindning sker pronominellt och lexikalt, exempelvis genom upprepningar, synonymer, uttryck för helhet – delar, exempelvis *min lägenhet – köket* och över- och underordning som i *kläder – jackan*. Referenserna kan med andra ord utgöras av namn på personer, ting, platser och situationer, men också av pronomen och tidsuttryck som exempelvis *när jag fick jobb* och *då*. I delprov Skriva, kurs D, ska textbindningen vara i huvudsak fungerande och till viss del varierad. Det kan innebära att en och samma person i en text refereras till som *Emma – hon – lärare*, medan en omständighet exempelvis kan refereras till som *studera svenska – den här kursen*. Tematik handlar om hur man inom satser och meningar organiserar given kontra ny information, som i *Jag bor i ny lägenhet. Den ligger i [X-staden], där är det jättefint*.

Ordförråd och grammatiska strukturer

I bedömningsmatrisen är ordförråd och grammatiska strukturer uppdelade men i praktiken är det svårt att göra en strikt uppdelning mellan dessa, då lexikon och grammatik är resurser som samverkar vid all språkanvändning.

I delprov Skriva, kurs D, förväntas eleven kunna använda ett grundläggande förråd av ord och fraser och visa viss variation i ordvalen. Det innebär att ordförrådet består av vanligt förekommande, personnära och vardagliga ord och fraser men även att eleven använder några mindre vanligt förekommande ord och fraser från olika domäner, exempelvis *spännande*, *ger möjlighet*, *aktiviteter*, *umgås*, *du kan försörja själv*, *hitta på nätet*, *anmäla dig*, *bra för miljön*. Eleven kan även visa variation genom att bygga ut nominalfraser, exempelvis *något jobb som passar dig*, *människor från hella världen*, *några bra tips*, *mina förslag*. Även om elevens ordval inte alltid är helt idiomatiska, som i formuleringarna *jag förstår normalt* och *min lärare förklarar lektioner*, är ordförrådet begripligt och tillräckligt omfångsrikt i förhållande till uppgiftens ämne.

Elevens förmåga att med viss variation och viss säkerhet använda såväl grundläggande som mer komplexa grammatiska strukturer lyfts också fram i matrisen. Med grammatiska strukturer avses här meningsbyggnad, satsbyggnad, tempusanvändning och verbböjning, substantivböjning samt kongruens. Variation i meningsbyggnad och satsbyggnad kan handla om att fundamenten är varierade, det vill säga att eleven inleder meningar och satser med annat än subjekt och använder inversion. Variation visar sig också i förmågan att växla mellan korta och långa meningar och att kunna använda och binda ihop olika typer av satser. När det gäller tempus ska eleven i delprov Skriva, kurs D, med viss säkerhet kunna växla mellan dåtid, nutid och framtid, även om vissa avvikelser i böjningsformer kan förekomma. I fråga om substantiv ska eleven visa en viss kontroll över bestämdhet och kongruensböjning.

Vid bedömning av ordförråd och grammatiska strukturer är utgångspunkten i delprov Skriva, kurs D, generellt, att språket inte behöver vara helt korrekt. Det är dock viktigt att den språkliga säkerheten hela tiden ses i relation till komplexiteten. Den elev som vågar sig på mer komplexa grammatiska strukturer riskerar också att göra fler fel. Det viktiga är att de språkliga avvikelser som förekommer i allmänhet inte är störande för begripligheten.

Stavning och skriftspråksnormer

Med grundläggande skriftspråksnormer avses interpunktion, såsom användning av punkt och frågetecken, samt att ny mening inleds med stor bokstav. I delprov Skriva, kurs D, generellt är det vanligt att avvikelser i stavning och skriftspråksnormer förekommer. De stavfel som förekommer bör dock i allmänhet inte störa begripligheten.